

Bestuursdienst

Onderwerp Beantwoording motie 'Alle supermarkten open op zondag'

Steller Juliette Tempel

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 367 83 24

Bijlage(n) 2

Ons kenmerk RO12.3380782

Datum - 6 DEC 2012 Uw brief -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op 20 juni 2012 heeft uw raad de motie 'Alle supermarkten open op zondag' van D66, PvdA, VVD en Student&Stad aangenomen. Graag geeft ons college in deze brief antwoord op de motie.

Motie 'Alle supermarkten open op zondag'

De tekst van de motie zoals aangenomen in juni luidt als volgt:

“De raad verzoekt het college onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het Deventer model, zoals dat in Utrecht en Deventer in gebruik is, gericht op zondagsopeningen van levensmiddelenwinkels in Groningen te onderzoeken en verzoekt het college onderzoek te doen naar de mogelijkheden om themaweekenden te organiseren waarbij winkels op zondag open mogen zijn, daarbij in aanmerking nemend de binnenstadsprogrammering en de ruimte die de huidige koopzondagenregeling biedt. Daarnaast verzoekt de raad het college onderzoek te doen naar de ervaringen in Deventer en Utrecht, en mogelijk die van andere steden mee te nemen, en in het onderzoek rekening te houden met de belangen van de kleine ondernemers, de werknemers, de consumenten en de in de wet genoemde belangen, namelijk werkgelegenheid en economische bedrijvigheid, de zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en de openbare orde.”

Kwalitatief en kwantitatief onderzoek

Ter beantwoording van de motie is kwalitatief onderzoek gedaan naar de werking van het Deventer model, is een juridische analyse gemaakt en is bij andere gemeenten gevraagd naar de ervaringen. Verderop in deze brief gaan wij in op deze aspecten. Daarnaast treft u in deze brief ook de belangrijkste resultaten aan van een draagvlakonderzoek dat ons college in september 2012 heeft laten uitvoeren onder de winkeliers in de levensmiddelensector in de gemeente. In uw motie heeft u niet gevraagd om een draagvlakonderzoek, toch deelt ons college de resultaten van dit onderzoek graag met uw raad.

Het 'Deventer model'

In december 2009 heeft de raad van de gemeente Deventer de 'Verordening Winkeltijden Deventer 2010' vastgesteld. Eind 2011 is de toelichting op het toepassen van de toerismebepaling nog aangescherpt. In die verordening is onder meer opgenomen dat ieder deelgebied van Deventer maximaal 16 koopzondagen per jaar kan aanvragen. Daarnaast mogen levensmiddelenzaken elke zondag en enkele feestdagen open zijn van 11.00 tot 18.00 uur. Daarbij gaat het om winkels in de levensmiddelenbranche die vallen onder specifieke codes van de Standaard Bedrijfsindeling 2008 (SBI 2008) van de Kamer van Koophandel (zie bijlage). Het gaat hier om alle winkels die hoofdzakelijk levensmiddelen verkopen, dus niet alleen supermarkten maar ook om speciaalzaken in verswaren zoals winkels in groenten en fruit, bakkers, slaggers en winkels in kaas.

Huidige situatie zondagopening levensmiddelenwinkels

Voordat wij ingaan op de vraag of toepassing van het Deventer model in Groningen mogelijk is, nemen we u graag eerst mee in de huidige twee mogelijkheden voor levensmiddelenwinkels in onze gemeente om op zondag open te zijn:

- Ten eerste is het (ook) voor winkeliers in de levensmiddelensector mogelijk de deuren te openen op de reguliere koopzondagen. In juni 2012 heeft uw raad besloten het aantal koopzondagen te verruimen van 12 naar 16.
- Ten tweede hebben momenteel 12 winkels in de stad een ontheffing als zondagwinkel. Volgens de Winkeltijdenwet moeten winkels op zondag gesloten zijn. Maar het is mogelijk om per 15.000 inwoners in een gemeente één ontheffing te verlenen van dit verbod. Het gaat dan om een ontheffing tussen 16.00 en 24.00 uur voor winkels die uitsluitend of in hoofdzaak eet- en drinkwaren verkopen.

Overigens heeft uw raad na de ontheffing voor Jumbo Euroborg op 1 juli 2008 besloten de zondagontheffingen te beperken tot levensmiddelenwinkels met een vloeroppervlakte tot 500 m². Dit is opgenomen in de Verordening Winkeltijden Groningen. Dat Makro bovendien op zondagen open kan zijn heeft te maken met het feit dat Makro een groothandel is en geen detailhandel.

De toepasbaarheid van het Deventer model in Groningen

Op uw verzoek hebben we onderzocht in hoeverre het mogelijk is het Deventer model in te voeren in Groningen.

Met het raadsbesluit 'Verruiming zondagopenstelling winkels' van 20 juni 2012 heeft de raad besloten de toerismebepaling voor onze hele gemeente te gaan toepassen. Daarmee werd het mogelijk gemaakt het aantal koopzondagen in de stad te verruimen van 12 naar 16. Op grond van deze toerismebepaling gaat de beleidsvrijheid van de raad echter verder. Het aantal zondagen, de openingstijden en de branches kunnen naar wens van de raad worden aangepast. Uw raad kan dus zelf bepalen of bijvoorbeeld levensmiddelenwinkels elke zondag open mogen zijn. De wetgever geeft verder eigenlijk geen kaders.

De vraag of zondagopening voor specifiek de levensmiddelenbranche bijdraagt aan het toerisme, is juridisch gezien niet relevant: van de wetgever hoeven we dit niet te beargumenteren.

Het juridisch risico van het toepassen van branchering in relatie tot de toerismebepaling schatten wij in als klein. Andere gemeenten, waaronder Maastricht en Deventer, hebben deze systematiek toegepast, tot dusver zonder juridische procedures als gevolg. Zolang er geen rechterlijke uitspraken zijn, kunnen we de regeling toepassen. Het risico is dan dat we een eventueel besluit tot zondagopenstelling voor levensmiddelenwinkels moeten terugdraaien op het moment dat er jurisprudentie ontstaat waarmee uw besluit dan conflicteert. Overigens achten we de kans daarop steeds kleiner nu een meerderheid in de Tweede Kamer op 24 oktober 2012 heeft ingestemd met het initiatiefvoorstel om de besluitvorming over zondagopenstelling van winkels volledig aan gemeenten over te laten. Het is nog niet bekend wanneer nieuwe wetgeving tot stand gaat komen. Tot dat moment blijft de huidige Winkeltijdenwet met de toerismebepaling van kracht.

Vier keuzemogelijkheden voor uw raad

Zoals aangegeven is het inderdaad mogelijk zondagopening voor de levensmiddelenbranche toe te staan in Groningen. Het is aan de raad een afweging te maken of, in welke mate, op welke tijden en welke (sub)branches u deze mogelijkheid wilt geven. Daarbij heeft uw raad in principe vier keuzemogelijkheden:

1. De zondagopenstelling voor levensmiddelenwinkels blijft beperkt tot de huidige 16 reguliere koopzondagen en wordt niet verruimd.
2. Naast de huidige 16 toegestane koopzondagen mogen de levensmiddelenwinkels op een beperkt aantal extra zondagen open.
3. De levensmiddelenwinkels mogen op alle zondagen van het jaar open.
4. Niet alleen levensmiddelenwinkels maar ook andere branches mogen op alle zondagen van het jaar open.

Ad. 2, 3: Uw raad kan zelf vaststellen welke subbranches open zouden mogen op zondagen: alleen supermarkten of ook speciaalzaken in verswaren, en welke. Zie ook bijgevoegd overzicht van de subbranches die in Deventer open mogen zijn op zondag.
Ad. 2, 3, 4: Uw raad kan eveneens de openingstijden bepalen.

In uw afweging kunt u de ervaringen betrekken die zijn opgedaan met het 'Deventer model', alsook de resultaten van het draagvlakonderzoek, argumenten voor en tegen zondagopening en financiële consequenties. Op die aspecten gaan wij hieronder verder in.

Ervaringen met het 'Deventer model'

Een aantal andere steden heeft hun hele gemeente ook aangewezen als toeristisch gebied en vervolgens een specifieke branche gelegenheid gegeven op alle zondagen van het jaar open te zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval in Deventer (levensmiddelenbranche tussen 11.00 en 18.00 uur), Utrecht (levensmiddelenbranche tussen 10.00 en 19.00 uur) Tilburg (supermarkten en bakkers) en Maastricht (bakkers, meubelbranche). Een paar ervaringen uit Deventer:

- Vóór de nieuwe regeling waren er frequent illegale zondagopeningen en was er veel commotie. Sindsdien is het erg rustig, de indruk bestaat dat de regeling goed functioneert. Deventer ontvangt geen klachten of signalen van onrust of ontevredenheid.
- De meerderheid van de supermarkten in Deventer maakt gebruik van de mogelijkheid elke zondag open te zijn, vooral die in de binnenstad en in de wijken. Zij zeggen hierdoor meer omzet te draaien; dit is niet nader onderzocht. De supermarkten in de buitengebieden en de kleine winkels maken niet massaal gebruik van de regeling. Deventer ontvangt van hen geen klachten over negatieve omzeteffecten of anderszins.
- Mogelijk verschijnt binnenkort een beknopte evaluatie met de mening van drie belangenpartijen. Massale bevraging van alle belanghebbenden kan de discussie in Deventer opnieuw doen oplaaien. De kosten voor een omvangrijke evaluatie spelen ook mee.

Draagvlak onder onze levensmiddelenwinkeliers

Ons college heeft in september 2012 onderzoek laten doen onder de levensmiddelenaanbieders in de gemeente naar hun behoefte aan zondagopenstelling. Het onderzoeksrapport van bureau Goudappel Coffeng treft u aan als bijlage. Bij het brede onderzoek naar de behoefte aan zondagopening onder alle branches in Groningen in het voorjaar van 2012, was de mening van 25 winkeliers in de levensmiddelenbranche al gepeild. De overige 127 aanbieders zijn in september 2012 telefonisch benaderd. Hierdoor hebben alle aanbieders van levensmiddelen in de stad de kans gehad te participeren in het onderzoek. In totaal hebben 110 van de 152 levensmiddelenaanbieders deelgenomen; een respons van ruim 72 procent.

De belangrijkste conclusies uit het draagvlakonderzoek:

- 70 procent van de supermarktondernemers is voorstander van de mogelijkheid op zondag open te gaan en 32 procent van de speciaalzaken.
- 63 procent van de winkeliers met meer dan 10 werknemers is voorstander; 41 procent met minder dan 10 werknemers is voor.
- Van de totale populatie is 50 procent voorstander, 48 procent is tegen, 2 procent heeft geen mening.
- Momenteel is 77 procent van de aanbieders helemaal niet open op de koopzondagen. 47 Procent geeft aan vaker open te willen als dat mag, 25 procent blijkt dan elke zondag open te willen, 30 procent een deel van de zondagen, 45 blijft gesloten.

Argumenten voor en tegen

Onderstaand vindt u een aantal argumenten voor en tegen zondagopenstelling voor de levensmiddelenbranche in Groningen.

Argumenten die zondagopening voor levensmiddelenwinkels ondersteunen

- De levensmiddelenwinkeliers die voorstander zijn, brengen als argumenten naar voren: Winst/omzet (63%), inspelen op consumentenwens (59%), meer rechtvaardigheid (57%). Verder: verplichting uit hoofdkantoor, sfeer voor winkelend publiek en vrijheid voor de winkelier om zelf te kiezen.
- Hoewel het beeld diffuus is, is er sprake van relatief draagvlak in de branche. Onderzoeksbureau Goudappel Coffeng vindt het gerechtvaardigd het belang van supermarkten wat zwaarder mee te wegen dan dat van kleine winkels, omdat deze economisch gezien een belangrijker waarde hebben voor consument, omzet en werkgelegenheid. De supermarkten zijn voor 70 procent voorstander.
- De regeling heft de gevoelde oneerlijke concurrentie op bij de levensmiddelenwinkeliers. We ontvangen signalen dat de branche ontevreden is met de huidige regeling, waarbij een enkele supermarkt wel op zondag open mag en de rest niet. Supermarkten zijn dan bovendien niet langer afhankelijk van loting of toewijzing om op zondag open te mogen. Het Vakcentrum¹ en de Groningen City Club (GCC) benadrukken het belang van een rechtvaardig en gelijk beleid.
- Consumenten uit Groningen en omgeving die op zondag boodschappen willen doen, worden hiertoe in de gelegenheid gesteld. Aansluiten bij de consumentenwens is voor veel winkeliers belangrijk, ook als dat op zondag is.
- Extra omzet door de zondagopening kan leiden tot een beperkte toename van het aantal banen met vooral kansen voor parttimers en studenten. De GCC onderschrijft dit.

Argumenten tegen zondagopening voor levensmiddelenwinkels

- Levensmiddelenwinkeliers die tegen zijn, brengen als argumenten naar voren: Onvoldoende personeel (62%), negatief omzeteffect (40%), zondag is een rustdag (35%). Verder: te hoge personeelskosten, onnodige verspreiding van de omzet over de week, vestiging in studentenbuurt, te kleine omvang.
- Supermarkten verkopen naast levensmiddelen ook drogisterij-artikelen, lectuur enz. Andere winkeliers kunnen wijzen op oneerlijke concurrentie die zij daardoor kunnen ervaren. Ook zou de levensmiddelenbranche door de regeling meer uren geopend mogen zijn dan andere branches.
- Er zijn inwoners die hun zondagsrust graag in ere houden.
- Er bestaat een kleine kans op meer overlast voor omwonenden.
- Kleine zelfstandigen zijn niet altijd voorstander van de zondagopening.
- Mogelijk zal winkelpersoneel druk ervaren om op zondag te werken.

---

¹ Het Vakcentrum is de brancheorganisatie voor de zelfstandige levensmiddelendetailist.

Financiële consequenties

De financiële consequenties zijn afhankelijk van de mate waarin u zondagopening mogelijk wilt maken en zijn op dit moment nog niet volledig te overzien. Maar in zijn algemeenheid merken we hier op dat verruiming van de openingstijden op zon- en feestdagen extra inzet vraagt van onze organisatie ten behoeve van handhaving en reiniging. Het is dan ook nodig ons te beraden hoe wij als gemeente willen omgaan met een 24-uurs economie. Zonder adequate oplossingen zetten maatregelen voor verruiming van de openingstijden de begroting en de inzet door de week, extra onder druk. Tegelijkertijd verwachten wij dat de hoeveelheid zwerfvuil niet erg zal toenemen als uw raad de eventuele zondagopening beperkt tot de levensmiddelenbranche; het gaat daarbij immers om gericht boodschappen doen.

Belangen van verschillende partijen

In de 'Argumentatie toepassing toerismebepaling' behorend bij het raadsbesluit van 20 juni 2012 is reeds beschreven welke gevolgen zondagopening heeft voor de belangen van de kleine ondernemers, de werknemers, de consumenten en de in de wet genoemde belangen (werkgelegenheid en economische bedrijvigheid, de zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en de openbare orde). Voor uw belangenafweging op die terreinen verwijzen we u dan ook naar bovengenoemd document.

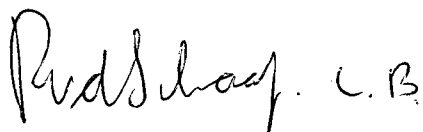
In deze brief hebben wij beschreven dat het inderdaad mogelijk is het Deventer model in te voeren in Groningen. U heeft kunnen lezen dat uw raad daarbij in principe vier keuzemogelijkheden heeft. Ten behoeve van uw afweging hebben wij vervolgens verschillende aspecten toegelicht: de ervaringen met het Deventer model, het draagvlakonderzoek onder levensmiddelenaanbieders, argumenten voor en tegen zondagopening van levensmiddelenwinkels en financiële consequenties.

Tot slot: themaweekenden

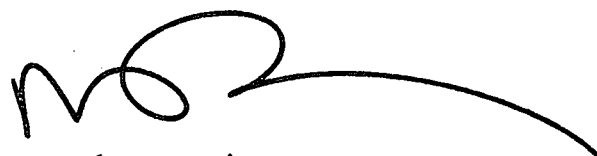
Uw raad vroeg ons tevens te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om themaweekenden te organiseren waarbij winkels op zondag open mogen zijn, daarbij rekening houdend met de binnenstadprogrammering en de bestaande koopzondagenregeling. Het is inderdaad mogelijk themaweekenden te organiseren op de 16 reguliere koopzondagen. Op dat vlak gebeurt al een en ander. Met het 'Evenementenprogramma Binnenstad' richten we ons op toename van het aantal (toeristische) bezoekers. In dat kader plannen we ook op de koopzondagen regelmatig (kleine) evenementen of kiezen we samen met de GCC voor een thema. Zo is op verschillende koopzondagen 'Theater op straat' te zien en te beleven; ook is begin september 2012 een Mode Parade georganiseerd. Dergelijke activiteiten worden samen gefinancierd door de gemeente en de GCC (via het Fonds Ondernemend Groningen). De komende jaren willen we deze activiteiten blijven voortzetten. Voor komend jaar zullen we specifieke (evenementen)programmering op koopzondagen opzetten, waarbij ook aandacht wordt gegeven aan de thema's fair trade/duurzaamheid. Ook Marketing Groningen is hierbij betrokken.

Wij verwachten dat wij uw raad hiermee voldoende antwoord hebben gegeven op de motie 'Alle supermarkten open op zondag'. Graag gaan wij binnenkort met uw raad in gesprek over uw wensen op dat vlak.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

Handwritten signature in black ink, appearing to read 'Rehwinkel C.B.'.

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

Handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ruys'.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlage bij 'Beantwoording motie Alle supermarkten open'

De volgende branches hebben in Deventer toestemming om op zondagen open te zijn:

Supermarkten en dergelijke winkels met een algemeen assortiment voedings- en genotmiddelen	SBI-code 4711
Winkels in aardappelen, groenten en fruit	SBI-code 4721
Winkels in vlees en vleeswaren	SBI-code 47221
Winkels in wild en gevogelte	SBI-code 47222
Winkels in vis	SBI-code 4723
Winkels in brood en banket	SBI-code 47241
Winkels in chocolade en suikerwerk	SBI-code 47242
Winkels in dranken	SBI-code 4725
Winkels in kaas	SBI-code 47291
Winkels in natuurvoeding en reformartikelen	SBI-code 47292
Winkels in buitenlandse voedingsmiddelen	SBI-code 47293
Gespecialiseerde winkels in overige voedings- en genotmiddelen niet elders genoemd	SBI-code 47299

Bron: Verordening Winkeltijden Deventer

Gemeente Groningen
Eindrapport

Onderzoek koopzondagen levensmiddelen- winkels Groningen

Draagvlakanalyse ondernemers

Omdat we ons verplaatsen

adviseurs
mobiliteit
**Goudappel
Coffeng**

Gemeente Groningen
Eindrapport

Onderzoek koopzondagen levensmiddelenwinkels Groningen

Draagvlakanalyse ondernemers

Datum
Kenmerk
Eerste versie

4 oktober 2012
GNG063/Hft/0512

Gemeente Groningen
Eindrapport

Onderzoek koopzondagen levensmiddelenwinkels Groningen

Draagvlakanalyse ondernemers

Datum
Kenmerk
Eerste versie

4 oktober 2012
GNG063/Hft/0512

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Gemeente Groningen Eindrapport
Titel rapport	Onderzoek koopzondagen levensmiddelenwinkels Groningen Draagvlakanalyse ondernemers
Kenmerk	GNG063/Hft/0512
Datum publicatie	4 oktober 2012
Projectteam opdrachtgever(s)	Juliette Tempel en Mischa de Gier
Projectteam Goudappel Coffeng	Tim van Huffelen en Marc Stermerding
Projectomschrijving	Een inventarisatie onder ondernemers in de levensmiddelen- branche in Groningen in welke mate behoefte bestaat aan verruiming van de koopzondagen.
Trefwoorden	Groningen, koopzondagen, levensmiddelensector, supermarkten, speciaalzaken, peiling, draagvlak

	Inhoud	Pagina
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Onderzoeksvraag	1
1.3	Onderzoeksmethodiek	2
1.3.1	Enquêtes onder winkeliers	2
1.3.2	Enquêtes onder winkeliers	2
2	Draagvlakanalyse	3
2.1	Deelname onderzoek	3
2.2	Huidige opening	3
2.3	Behoeftte verruiming	3
2.4	Aantal keer open	5
2.5	Afweging belangen	5
2.6	Concluderend	5
	Bijlagen	
1	Responsoverzicht	
2	Analyse overkoepelend	
3	Analyse naar branche	
4	Analyse naar winkelgebied	
5	Analyse naar winkelomvang	
6	Analyse naar ondernemerstype	
7	Uitwerking	

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

Zondagsopening is een belangrijk thema in de Nederlandse gemeentelijke politiek. Ook in Groningen speelt dit thema; om vaker dan 12 keer per jaar open te mogen is een toeristisch regime vereist en dient de gemeente alle belangen grondig af te wegen. In Groningen heeft hiervoor reeds in het voorjaar van 2012 een brede draagvlakanalyse en peiling onder ondernemers, bevolking, omwonenden en belangenpartijen plaatsgevonden. De vraag ging destijds met name om voor de gehele gemeente het aantal zondagsopeningen te verruimen van 12 naar 16 keer per jaar met een duidelijkere structuur: elke eerste zondag van de maand aangevuld met extra koopzondagen rond de drukke periodes. Inmiddels heeft deze verruiming plaatsgevonden en bestaat de mogelijkheid om 16 keer per jaar open te gaan.

De levensmiddelensector is echter een specifieke sector, die speciale aandacht vraagt met betrekking tot de koopzondagen. De levensmiddelensector bestaat uit supermarkten en kleinere speciaalzaken in verswaren. Momenteel is het een enkele aanbieder toegestaan elke zondag open te zijn, terwijl de rest van de winkeliers 16 keer per jaar open mag. De gemeente Groningen is benieuwd naar de behoefte van ondernemers om vaker op zondag open te mogen. Een mogelijkheid is om alle winkeliers in de levensmiddelensector de mogelijkheid te geven elke zondag in het jaar open te gaan.

1.2 Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag luidt als volgt:

Wat is de behoefte onder winkeliers in de levensmiddelensector met betrekking tot het aantal zondagen dat zij open mogen en willen zijn?

Subvragen hierbij zijn:

- *Hoe vaak zouden de winkeliers open willen zijn?*
- *Welke argumentatie is er voor/tegen verruiming van de zondagsopening?*
- *Welk onderscheid is te maken in type winkeliers:*

- supermarkten - speciaalzaken;
  - binnenstad - overige winkelgebieden;
  - omvang (aantal werknemers);
  - zelfstandigen - filiaalbedrijven.
- Wat is de mening van belangenpartijen (Groningen City Club, Winkeliersvereniging Paddepoel, Het Vakcentrum) met betrekking tot de verruiming van zondagsopening voor de levensmiddelensector?

1.3 Onderzoeksmethodiek

Voor dit onderzoek zijn twee onderzoeksmethoden toegepast:

1. enquêtes onder alle aanbieders in Groningen in de levensmiddelenbranche;
2. telefonische interviews met belangenpartijen.

1.3.1 Enquêtes onder winkeliers

In het voorjaar van 2012 heeft Goudappel Coffeng BV een uitgebreid onderzoek gedaan naar de behoefte en het openingsgedrag op koopzondagen onder alle winkeliers in de gemeente Groningen. Hieruit is bruikbare informatie te herleiden voor de winkeliers in de levensmiddelenbranche (totaal 152). In totaal hebben wij van 25 winkeliers op deze wijze hun mening gepeild.

De overige 127 aanbieders in de levensmiddelensector hebben wij in september 2012 telefonisch benaderd met een zeer korte vragenlijst (zeven vragen). Hierdoor hebben alle ondernemers de mogelijkheid gehad te participeren in dit onderzoek. Al met al heeft dit tot een totale respons geleid van 110 ondernemers (72%).

In hoofdstuk 2 treft u een samenvatting van de onderzoeksresultaten aan, waarna in de bijlagen de uitgebreide analyse is terug te vinden:

- bijlage 1: Responsoverzicht naar type winkel, winkelgebied, omvang, branche;
- bijlage 2: Onderzoeksresultaten overkoepelend;
- bijlage 3: Onderzoeksresultaten onderscheiden naar supermarkten - speciaalzaken;
- bijlage 4: Onderzoeksresultaten onderscheiden naar winkelgebied;
- bijlage 5: Onderzoeksresultaten onderscheiden naar omvang winkels;
- bijlage 6: Onderzoeksresultaten onderscheiden naar zelfstandigen - filiaalbedrijven.

1.3.2 Enquêtes onder winkeliers

Aanvullend hebben drie telefonische interviews met belangenpartijen plaatsgevonden. De resultaten hiervan zijn in hoofdstuk 2 in de samenvatting van de onderzoeksresultaten verwerkt. In bijlage 7 treft u een uitgebreid verslag van de interviews aan:

- Groningen City Club;
- winkelcentrum Paddepoel; hebben geen apart interview gegeven;
- het Vakcentrum (brancheorganisatie van de zelfstandige detaillist in de foodsector).

In het eerdere onderzoek naar verruiming van de koopzondagen voor de gehele detailhandel zijn overige belangenpartijen reeds meegenomen in een interview.

2

Draagvlakanalyse

2.1 Deelname onderzoek

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden onder 110 ondernemers, een respons van 72% verdeeld over 60 speciaalzaken en 50 supermarkten. De respons onder de supermarkten lag met 89% hoger dan die onder de speciaalzaken (63%). Zie ook bijlage 1. In het centrum hebben 52 winkeliers meegewerkt (respons van 95%), in de overige winkelgebieden was de respons gemiddeld lager, vooral in de iets grotere winkelgebieden met winkeliers in de levensmiddelensector Paddepoel (respons 20%) en Overwinningsplein (38%). De respons onder winkeliers met weinig personeel (1-10 werknemers) lag wat lager dan onder de winkeliers met veel personeel (meer dan 11 werknemers). De verdeling over zelfstandigen en filiaalbedrijven was vrijwel gelijk, 47% van de deelnemers is zelfstandig overnemer, 53% maakt deel uit van een winkelketen.

2.2 Huidige opening

In de huidige situatie is 77% van de winkeliers in zijn geheel niet open tijdens koopzondagen. 15% maakt altijd gebruik van de mogelijkheid open te gaan en 7% opent tijdens een deel van de toegestane koopzondagen de deuren. Supermarkten (24%) zijn vaker altijd open dan speciaalzaken (8%). Ook maakt men in de binnenstad meer gebruik van de zondagsopening (21%) dan bij de overige winkelgebieden (10%). Opvallend is dat zelfstandigen vaker open zijn (27% altijd of wel eens open) dan filiaalbedrijven (20%) en franchisenemers (14%). In de winkelomvang zijn geen duidelijke verschillen aan te wijzen met betrekking tot de huidige opening.

2.3 Behoefte verruiming

Op de vraag of men voorstander is van de maatregel dat alle winkeliers in de levensmiddelensector 52 keer per jaar open zouden mogen, zonder verplicht te zijn dat daadwerkelijk te doen, komt een zeer diffuus beeld. Namelijk 50% van de ondernemers is voor deze maatregel, 48% is tegen en 3% heeft geen mening. Supermarktondernemers

(70%) zijn in veel sterkere mate voorstander dan ondernemers in speciaalzaken (32%). Opvallend is dat binnenstadsondernemers (35% voor) juist minder voorstander zijn van deze maatregel dan ondernemers elders in de stad (63% voor). Een analyse naar winkelomvang leert dat grotere ondernemingen in het algemeen vaker voorstander zijn van deze maatregel dan winkeliers met weinig of geen personeel. Van de winkeliers tot maximaal 10 werknemers blijkt 41,1% voorstander, van de winkeliers met 11 of meer werknemers blijkt 62,7% voorstander. Tot slot zijn filiaalbedrijven (68%) en franchisenemers (50%) vaker voorstander dan zelfstandige winkeliers (33%).

In de argumentatie voor de zondagsopening steken er drie argumenten duidelijk bovenuit:

- Winst/omzet (63%). Vooral supermarktondernemers en franchisenemers/filiaalbedrijven noemen dit als het belangrijkste argument om elke zondag open te kunnen.
- Inspelen op consumentenwens (59%). Dit geldt vooral voor supermarkten en filiaalbedrijven.
- Rechtvaardigheid (57%), gelijke monniken gelijke kappen. Deze argumentatie wordt veel gehoord, omdat in de huidige situatie een enkele supermarkt wel wekelijks open mag en hierdoor in de ogen van de winkeliers oneerlijke concurrentie plaatsvindt. Dit argument wordt feitelijk door alle onderscheiden subgroepen in dit onderzoek benoemd.

Daarnaast is door een aantal winkeliers genoemd als argument vóór de maatregel: verplichting uit het hoofdkantoor, sfeer voor het winkelend publiek en keuzevrijheid voor de winkelier om zelf te beslissen.

Winkeliers die tegen de maatregel zijn, noemen als belangrijkste drie redenen:

- Onvoldoende personeel (62%). De winkelier moet zelf al zes dagen werken en daar komt dan nog een extra dag bij.
- Negatief omzeteffect (40%). Het gaat om een verdeling van omzet en kleine winkeliers willen vaak niet open en zien dan omzet verloren gaan richting de grote ondernemers.
- Zondag is een rustdag (35%). Dit betreft de meer principiële redenen, maar niet per se uit geloofsovertuiging: die wordt door slechts 1 winkelier genoemd.

Andere genoemde redenen zijn de te hoge personeelskosten, een onnodige verspreiding van omzet gedurende de week, de vestiging in een studentenbuurt die er toch niet op zondag zijn en een aantal ondernemers vindt dat deze te klein zijn om in deze extra opening mee te kunnen gaan.

In het onderzoek naar verruiming van 12 naar 16 koopzondagen voor de gehele gemeente Groningen in het voorjaar van 2012 is ook een onderscheid gemaakt naar hoofdbranches. Uit dit onderzoek bleek dat dagelijkse aanbieders (waaronder levensmiddelenzaken) in minder sterke mate voorstander waren van verruiming dan aanbieders in vooral horeca en recreatieve branches (mode en luxe).

2.4 Aantal keer open

Op de vraag hoe vaak ondernemers open zouden gaan wanneer zij dit altijd mogen, dan blijkt 25% van de ondernemers altijd open te willen gaan, 30% zou een deel van de zondagen opengaan en de overige 45% zou de winkel gesloten houden. Vooral supermarkten, ondernemers met meer personeel en franchisenemers/filiaalbedrijven zullen als de mogelijkheid zich voordoet vaker opengaan.

2.5 Afweging belangen

Tot slot hebben telefonische interviews met belangenpartijen plaatsgevonden om hun mening over de verruiming van de zondagsopening inzichtelijk te maken. Hierna volgen de meest relevante inzichten, terwijl in bijlage 7 een volledige weergave van de interviews gegeven is.

Groningen City Club

De Groningen City Club vindt het belangrijk dat zowel de ondernemer als de consument zelf kan bepalen welk gedrag zij vertonen. Kortom, de mogelijkheid om op zondag open te gaan is belangrijk met het oog op rechtvaardigheid en keuzevrijheid. Ook voor flexibel personeel (studenten) biedt de ruimere zondagopening kansen. De zondagsrust hoeft niet in het gedrang te komen, omdat zowel consumenten als ondernemers zelf de keuze maken open te gaan.

Het Vakcentrum

Het Vakcentrum, de landelijke brancheorganisatie van de zelfstandige ondernemers in de foodsector, vindt dat per gemeente maatwerk geboden dient te worden met betrekking tot zondagsopening. Ondernemers, gemeente en consumenten moeten hier samen uitkomen. Wel is het belangrijk dat een eenduidig beleid bestaat, waardoor duidelijkheid voor de consument voorop staat. Ook rechtsgelijkheid voor ondernemers binnen een sector is een belangrijke voorwaarde. Loting en gunning van zondagsopeningen onder supermarkten is niet wenselijk.

2.6 Concluderend

Het beeld om tot verruiming van 16 koopzondagen naar volledige zondagopenstelling voor de levensmiddelenbranche te gaan is erg diffuus. Enerzijds zijn vooral de grotere winkelketens voorstander, al zijn ze dit niet allemaal. Anderzijds kennen kleine zelfstandige winkeliers de nodige beperkingen, al geldt ook voor deze doelgroep dat een deel juist voorstander is van koopzondagen.

Wat uit dit onderzoek als belangrijk inzicht kan worden gezien, is dat de grotere ondernemers (supermarkten) in meerdere mate voorstander zijn. Deze winkels hebben economisch gezien voor de consument, toerist en omzettechnisch een belangrijkere waarde. Derhalve is het gerechtvaardigd deze belangen iets zwaarder te laten meewegen.

Een ander belangrijk inzicht is dat het toestaan van extra momenten voor winkelopening de winkelier (en de consument) niet verplicht ook daadwerkelijk open te gaan. Dit blijkt ook uit de interviews met het Vakcentrum en Groningen City Club. Deze partijen benadrukken bovendien dat een rechtvaardig en gelijk beleid voor alle winkeliers het belangrijkste uitgangspunt is.

Bijlage 1

Responsoverzicht

type winkel	N	deelname	respons
speciaalzaak	96	60	63%
supermarkt	56	50	89%
totaal	152	110	72%

Tabel B1.1: Respons onderscheiden naar supermarkten en speciaalzaken

branche	N	deelname	respons
supermarkt	56	50	89%
winkels in aardappelen, groenten en fruit	6	3	50%
winkels in vlees en vleeswaren	14	9	64%
winkels in wild en gevogelte	1	1	100%
winkels in vis	2	1	50%
winkels in brood en banket	20	10	50%
winkels in chocolade en suikerwerk	4	3	75%
winkels in dranken	23	12	52%
winkels in kaas	3	2	67%
winkels in natuurvoeding en reformartikelen	8	6	75%
winkels in buitenlandse voedingsmiddelen	15	13	87%
totaal	152	110	72%

Tabel B1.2: Respons onderscheiden naar branche

winkelgebied	N	deelname	respons
Beijum Oost	1	1	100%
Beijum West	5	2	40%
Centrum Groningen	55	52	95%
De S Lohmanln	2	2	100%
De Wijert	3	2	67%
Floresstraat	1	1	100%
Groningen Paddepoel	10	2	20%
Hereweg	1	0	0%
Hoogkerk	5	2	40%
Korreweg	5	5	100%
Lewenborg	3	1	33%
Meeuwerderweg	2	0	0%
Overwinningsplein	8	3	38%
Paterswoldsewg	3	0	0%
Rijksweg Groningen	1	1	100%
Rykswg Groningen	2	1	50%
Selwerd	4	2	50%
Stationsweg Groningen	1	1	100%
UMCG	1	1	100%
Verlengde Hereweg	7	4	57%
Vinkenhof	4	3	75%
Wielewaalplein	1	1	100%
overig	27	23	85%
totaal	152	110	72%

Tabel B1.3 Respons onderscheiden naar winkelgebied

aantal personeelsleden	N	deelname	respons
geen	8	8	100%
1 tot 5 personeelsleden	73	45	62%
6 tot 10 personeelsleden	21	14	67%
11 tot 20 personeelsleden	18	16	89%
21 tot 50 personeelsleden	11	9	82%
51 tot 100 personeelsleden	6	4	67%
meer dan 100	15	14	93%
totaal	152	110	72%

Tabel B1.4: Respons onderscheiden naar omvang (aantal personeelsleden)

	deelname	%
zelfstandig	52	47%
franchisenemer	14	13%
filiaalbedrijf	44	40%
totaal	110	100%

Tabel B1.5: Verdeling respons over zelfstandigen, franchisenemers en filiaalbedrijven

Bijlage 2

Analyse overkoepelend

huidige openstelling	aandeel
altijd open	15%
deels open	7%
niet open	77%
totaal	100%

Tabel B2.1: Huidige openstelling winkeliers levensmiddelensector

voorstander voor 52 keer per jaar	aandeel
voor	50%
tegen	48%
geen mening	2%
totaal	100%

Tabel B2.2: Mening over maatregel mogelijkheid 52 keer per jaar open

argumenten voor verruiming	n	aandeel
huidig aantal is te weinig	1	2%
rechtvaardigheid: gelijke monniken, gelijke kappen	31	57%
inspelen op consumentenwens	32	59%
winst/omzet	34	63%
positieve ervaringen elders	1	2%
verplicht uit hoofdkantoor	5	9%
geen mening	1	2%
anders	10	19%
totaal	115	213%

Tabel B2.3: Argumentatie voor verruiming (alleen gevraagd aan voorstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

argumenten tegen verruiming	n	aandeel
huidig aantal is te veel		0%
zondag is een rustdag	18	35%
geloofsovertuiging	1	2%
onvoldoende personeel/gaat ten koste van rust	32	62%
te hoge personeelskosten	3	6%
te weinig winkels open		0%
negatief omzeteffect	21	40%
geen mening	4	8%
anders	14	27%
totaal	93	179%

Tabel B2.4: Argumentatie tegen verruiming (alleen gevraagd aan tegenstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

aantal keer open	n	aandeel	meer	minder	gelijk	weet niet
altijd	27	25%	89%	0%	11%	0%
26-52 keer per jaar	3	3%	100%	0%	0%	0%
13-25 keer per jaar	2	2%	100%	0%	0%	0%
1-12 keer per jaar	28	25%	79%	0%	18%	4%
niet	50	45%		4%	90%	6%
totaal	110	100%	47%	2%	47%	4%

Tabel B2.5: Aantal keer dat winkelier zelf opengaat wanneer 52 keer per jaar is toegestaan + is dit meer/minder dan de huidige zondagsopenstelling

Bijlage 3

Analyse naar branche

huidige openstelling	speciaalzaak	supermarkt	totaal
N	60	50	110
altijd open	8%	24%	15%
deels open	10%	4%	7%
niet open	82%	72%	77%
totaal	100%	100%	100%

Tabel B3.1: Huidige openstelling winkeliers levensmiddelensector

voorstander voor 52 keer per jaar	speciaalzaak	supermarkt	totaal
N	60	50	110
voor	32%	70%	50%
tegen	63%	30%	48%
geen mening	5%	0%	2%

Tabel B3.2: Mening over maatregel mogelijkheid 52 keer per jaar open

voorzitter voor verruiming	speciaalzaak	supermarkt	totaal
N	19	35	54
huidig aantal is te weinig	5%	0%	2%
rechtvaardigheid: gelijke monniken, gelijke kappen	53%	60%	57%
inspelen op consumentenwens	42%	69%	59%
winst/omzet	37%	77%	63%
positieve ervaringen elders	0%	3%	2%
verplicht uit hoofdkantoor	0%	14%	9%
geen mening	5%	0%	2%
anders	16%	20%	19%
totaal	158%	243%	213%

Tabel B3.3: Argumentatie voor verruiming (alleen gevraagd aan voorstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

argumenten tegen verruiming	speciaalzaak	supermarkt	totaal
N	37	15	52
huidig aantal is te veel	0%	0%	0%
zondag is een rustdag	35%	33%	35%
geloofsovertuiging	3%	0%	2%
onvoldoende personeel/gaat ten koste van rust	70%	40%	62%
te hoge personeelskosten	5%	7%	6%
te weinig winkels open	0%	0%	0%
negatief omzeteffect	35%	53%	40%
geen mening	8%	7%	8%
anders	27%	27%	27%
totaal	184%	167%	179%

Tabel B3.4: Argumentatie tegen verruiming (alleen gevraagd aan tegenstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

aantal keer open	speciaalzaak	supermarkt	totaal
N	60	50	110
altijd	12%	40%	25%
26-52 keer per jaar	3%	2%	3%
13-25 keer per jaar	3%	0%	2%
1-12 keer per jaar	28%	22%	25%
niet	53%	36%	45%
totaal	100%	100%	100%

vaker open dan eerst	speciaalzaak	supermarkt	totaal
meer	40%	56%	47%
minder	0%	4%	2%
gelijk	57%	36%	47%
weet niet	3%	4%	4%
totaal	100%	100%	100%

Tabel B3.5: Aantal keer dat winkelier zelf opengaat wanneer 52 keer per jaar is toegestaan + is dit meer/minder dan de huidige zondagsopenstelling

Bijlage 4

Analyse naar winkelgebied

huidige openstelling	binnenstad	overig	totaal
N	52	58	110
altijd open	21%	10%	15%
deels open	8%	7%	7%
niet open	71%	83%	77%
totaal	100%	100%	100%

Tabel B4.1: Huidige openstelling winkeliers levensmiddelensector

voorstander voor 52 keer per jaar	binnenstad	overig	totaal
N	52	57	109
voor	35%	63%	50%
tegen	60%	37%	48%
geen mening	6%	0%	2%
totaal	100%	100%	100%

Tabel B4.2: Mening over maatregel mogelijkheid 52 keer per jaar open

argumenten voor verruiming	binnenstad	overig	totaal
N	18	36	54
huidig aantal is te weinig	6%	0%	2%
rechtvaardigheid: gelijke monniken, gelijke kappen	56%	58%	57%
inspelen op consumentenwens	56%	61%	59%
winst/omzet	50%	69%	63%
positieve ervaringen elders	0%	3%	2%
verplicht uit hoofdkantoor	0%	14%	9%
geen mening	0%	3%	2%
anders	17%	19%	19%
totaal	183%	228%	213%

Tabel B4.3: Argumentatie voor verruiming (alleen gevraagd aan voorstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

argumenten tegen verruiming	binnenstad	overig	totaal
N	31	21	52
huidig aantal is te veel	0%	0%	0%
zondag is een rustdag	39%	29%	35%
geloofsovertuiging	3%	0%	2%
onvoldoende personeel/gaat ten koste van rust	55%	71%	62%
te hoge personeelskosten	3%	10%	6%
te weinig winkels open	0%	0%	0%
negatief omzeteffect	39%	43%	40%
geen mening	10%	5%	8%
anders	29%	24%	27%
totaal	177%	181%	179%

Tabel B4.4: Argumentatie tegen verruiming (alleen gevraagd aan tegenstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

aantal keer open	binnenstad	overig	totaal
N	52	58	110
altijd	19%	29%	25%
26-52 keer per jaar	2%	3%	3%
13-25 keer per jaar	4%	0%	2%
1-12 keer per jaar	27%	24%	25%
niet	48%	43%	45%
totaal	100%	100%	100%

vaker open dan eerst	binnenstad	overig	totaal
meer	44%	50%	47%
minder	2%	2%	2%
gelijk	48%	47%	47%
weet niet	6%	2%	4%
totaal	100%	100%	100%

Tabel B4.5: Aantal keer dat winkelier zelf opengaat wanneer 52 keer per jaar is toegestaan + is dit meer/minder dan de huidige zondagsopenstelling

Bijlage 5

Analyse naar winkelomvang

huidige openstelling	0 personeels-leden	1 tot 5 personeels-leden	6 tot 10 personeels-leden	11 tot 20 personeels-leden	21 tot 50 personeels-leden	51 tot 100 personeels-leden	meer dan 100	eindtotaal
N	8	45	14	16	9	4	14	110
altijd open	13%	16%	0%	6%	44%	25%	21%	15%
deels open	13%	7%	7%	13%	0%	0%	7%	7%
niet open	75%	78%	93%	81%	56%	75%	71%	77%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel B5.1: Huidige openstelling winkeliers levensmiddelensector

voorzitter voor 52 keer per jaar	0 personeels-leden	1 tot 5 personeels-leden	6 tot 10 personeels-leden	11 tot 20 personeels-leden	21 tot 50 personeels-leden	51 tot 100 personeels-leden	meer dan 100	eindtotaal
N	7	45	14	16	9	4	14	109
voor	29%	38%	57%	75%	44%	75%	57%	50%
tegen	57%	58%	43%	25%	56%	25%	43%	48%
geen mening	14%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel B5.2: Mening over maatregel mogelijkheid 52 keer per jaar open

argumenten voor verruiming	0 personeels- leden	1 tot 5 personeels- leden	6 tot 10 personeels- leden	11 tot 20 personeels- leden	21 tot 50 personeels- leden	51 tot 100 personeels- leden	meer dan 100	eindtotaal
N	2	17	8	12	4	3	8	54
huidig aantal is te weinig	0%	6%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
rechtvaardigheid: gelijke monniken, gelijke kappen	100%	29%	88%	58%	75%	67%	63%	57%
inspelen op consumentenwens	50%	59%	25%	67%	100%	67%	63%	59%
winst/omzet	50%	53%	38%	100%	50%	33%	75%	63%
positieve ervaringen elders	0%	0%	0%	0%	25%	0%	0%	2%
verplicht uit hoofdkantoor	0%	0%	13%	25%	25%	0%	0%	9%
geen mening	0%	6%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
anders	0%	18%	25%	0%	0%	0%	63%	19%
totaal	200%	171%	188%	250%	275%	167%	263%	213%

Tabel B5.3: Argumentatie voor verruiming (alleen gevraagd aan voorstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

argumenten tegen verruiming	0 personeels- leden	1 tot 5 personeels- leden	6 tot 10 personeels- leden	11 tot 20 personeels- leden	21 tot 50 personeels- leden	51 tot 100 personeels- leden	meer dan 100	eindtotaal
N	4	26	6	4	5	1	6	52
huidig aantal is te veel	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
zondag is een rustdag	0%	38%	33%	50%	40%	0%	33%	35%
geloofsovertuiging	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
onvoldoende personeel/ gaat ten koste van rust	50%	62%	83%	75%	80%	0%	33%	62%
te hoge personeels- kosten	0%	8%	0%	0%	20%	0%	0%	6%
te weinig winkels open	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
negatief omzeteffect	50%	42%	17%	25%	40%	100%	50%	40%
geen mening	25%	8%	0%	0%	20%	0%	0%	8%
anders	50%	35%	17%	25%	0%	0%	17%	27%
totaal	175%	196%	150%	175%	200%	100%	133%	179%

Tabel B5.4: Argumentatie tegenverruiming (alleen gevraagd aan tegenstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

aantal keer open	0 personeels- leden	1 tot 5 personeels- leden	6 tot 10 personeels- leden	11 tot 20 personeels- leden	21 tot 50 personeels- leden	51 tot 100 personeels- leden	meer dan 100	eindtotaal
N	8	45	14	16	9	4	14	110
altijd	13%	16%	14%	31%	33%	50%	50%	25%
26-52 keer per jaar	0%	4%	0%	0%	0%	0%	7%	3%
13-25 keer per jaar	13%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
1-12 keer per jaar	25%	22%	43%	6%	33%	50%	29%	25%
niet	50%	56%	43%	63%	33%	0%	14%	45%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

vaker open dan eerst	0 personeels- leden	1 tot 5 personeels- leden	6 tot 10 personeels- leden	11 tot 20 personeels- leden	21 tot 50 personeels- leden	51 tot 100 personeels- leden	meer dan 100	eindtotaal
meer	25%	40%	50%	38%	56%	100%	71%	47%
minder	0%	2%	0%	0%	11%	0%	0%	2%
gelijk	63%	53%	50%	63%	33%	0%	21%	47%
weet niet	13%	4%	0%	0%	0%	0%	7%	4%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel B5.5: Aantal keer dat winkelier zelf opengaat wanneer 52 keer per jaar is toegestaan + is dit meer/minder dan de huidige zondagsopenstelling

Bijlage 6

Analyse naar ondernemerstype

huidige openstelling	zelfstandige	franchisenemer	filiaalbedrijf	totaal
N	52	14	44	110
altijd open	15%	7%	18%	15%
deels open	12%	7%	2%	7%
niet open	73%	86%	80%	77%
totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel B6.1: Huidige openstelling winkeliers levensmiddelensector

voorstander voor 52 keer per jaar	zelfstandige	franchisenemer	filiaalbedrijf	totaal
N	52	14	44	110
voor	33%	50%	68%	50%
tegen	63%	50%	30%	48%
geen mening	4%	0%	2%	3%
totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel B6.2: Mening over maatregel mogelijkheid 52 keer per jaar open

Argumenten voor verruiming	zelfstandige	franchisenemer	filiaalbedrijf	totaal
N	17	7	30	54
huidig aantal is te weinig	6%	0%	0%	2%
rechtvaardigheid: gelijke monniken, gelijke kappen	53%	71%	57%	57%
inspelen op consumentenwens	41%	43%	73%	59%
winst/omzet	41%	71%	73%	63%
positieve ervaringen elders	0%	0%	3%	2%
verplicht uit hoofdkantoor	0%	0%	17%	9%
geen mening	0%	0%	3%	2%
anders	24%	29%	13%	19%
totaal	165%	214%	240%	213%

Tabel B6.3: Argumentatie voor verruiming (alleen gevraagd aan voorstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

argumenten tegen verruiming	zelfstandige	franchisenemer	filiaalbedrijf	totaal
N	32	7	13	52
huidig aantal is te veel	0%	0%	0%	0%
zondag is een rustdag	31%	57%	31%	35%
geloofsovertuiging	3%	0%	0%	2%
onvoldoende personeel/ gaat ten koste van rust	69%	43%	54%	62%
te hoge personeelskosten	6%	0%	8%	6%
te weinig winkels open	0%	0%	0%	0%
negatief omzeteffect	41%	29%	46%	40%
geen mening	9%	0%	8%	8%
anders	34%	0%	23%	27%
totaal	194%	129%	169%	179%

Tabel B6.4: Argumentatie tegen verruiming (alleen gevraagd aan tegenstanders maatregel, meerdere antwoorden mogelijk)

aantal keer open	zelfstandige	franchisenemer	filiaalbedrijf	totaal
N	52	14	44	110%
altijd	17%	43%	27%	25%
26-52 keer per jaar	4%	0%	2%	3%
13-25 keer per jaar	2%	0%	2%	2%
1-12 keer per jaar	27%	36%	20%	25%
niet	50%	21%	48%	45%
totaal	100%	100%	100%	100%

vaker open dan eerst	zelfstandige	franchisenemer	filiaalbedrijf	totaal
meer	38%	71%	50%	47%
minder	2%	0%	2%	2%
gelijk	56%	29%	43%	47%
weet niet	4%	0%	5%	4%
totaal	100%	100%	100%	

Tabel B6.5: Aantal keer dat winkelier zelf opengaat wanneer 52 keer per jaar is toegestaan + is dit meer/minder dan de huidige zondagsopenstelling

Bijlage 7

Uitwerking interviews

Groningen City Club

Gesprek met: Eric Bos

Datum: 28 september 2012

1. Wat is de mening van de Groningen City Club over de huidige koopzondagen (16) voor de levensmiddelenbranche?

De GCC probeert het ondernemersklimaat in Groningen zo gunstig mogelijk te laten zijn. De heer Bos is van mening dat het ondernemersklimaat beter wordt als er meer koopzondagen zouden komen. Als bedrijfsleider van een winkel van een grote keten ziet hij wat er in de stad Groningen blijft liggen aan kansen ten opzichte van andere steden. Cijfermateriaal heeft hem in deze kwestie steeds meer de ogen geopend. De winkelketen doet ook eigen onderzoek naar onderwerpen als deze en hieruit blijkt dat bij 60% van de bezoekers het winkelen op zondag niet nodig is, de overige 40% heeft hier wel interesse in.

2. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers in de levensmiddelenbranche voor uw winkelgebied?

Voor de grote winkelketens leveren koopzondagen extra omzet op. Het oude argument dat consumenten hun geld uitgeven op zondag in plaats van op een andere dag is volgens de heer Bos niet juist. De mensen die daar zin in hebben gaan op zondag naar de binnenstad voor vermaak. Dit vermaak hadden ze anders misschien in een andere sector gezocht, dit gaat niet ten koste van het uitgavenpatroon op andere dagen.

Daarnaast moet je volgens de heer Bos altijd uitgaan van de servicegedachte: 'klant is koning'. Als de klant wil winkelen op zondag, moet je daar als ondernemer voor openstaan. Het is jammer als je door regels daarin belemmerd wordt.

3. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers in de levensmiddelenbranche voor uw winkelgebied?

Er kunnen negatieve aspecten zijn, niet voor elke winkel loont het direct om op zondag open te gaan (dit is onder andere afhankelijk van de grootte van de winkel en of deze is aangesloten bij een keten). Dit is echter geen argument, want opengaan is niet verplicht, de keus is aan eenieder. Als je iets zelf niet wil mag je een ander daarin niet beperken.

4. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Mensen moeten gastvrij worden ontvangen door stad en winkeliers, op de momenten dat het de klant zelf uitkomt, ook als dit op een zondag is. Meer koopzondagen betekent dus meer mogelijkheden voor de klant.

5. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn geen negatieve aspecten voor consumenten, als je niet wil dan kom je niet.

6. Mogelijkheid ALLE koopzondagen open, onderzoek gemeente. Wat vindt u van?

- Aantal koopzondagen, welk aantal is gewenst?

Liefst 52 keer per jaar.

- Opening in de hele gemeente?

Als men open wil, dan moet men open kunnen.

- Opening in levensmiddelenbranche en niet in andere branches?

Ook andere branches hebben baat bij koopzondagen. Als bedrijfsleider van de V&D in Groningen zegt de heer Bos: 'Liefst 52 koopzondagen per jaar'.

- Rechtsgelijkheid?

De heer Bos is voor rechtsgelijkheid. Verschillen tussen gemeenten levert oneerlijke concurrentie op voor de ondernemers. Daarnaast leidt dit tot veel onduidelijkheid, die zeer ongewenst is.

- Effect op horeca?

Koopzondagen voor winkels in de binnenstad zal de horeca een push geven, dit levert de V&D tussen de 8 en 12% omzetprogressie op. De heer Bos denkt niet dat het openen van supermarkten op zondag effect heeft op de horeca.

- Effect op toerisme?

Toeristen komen niet voor levensmiddelen maar voor Groningen als binnenstad. Duitse bezoekers zien graag de winkels op zondag open.

- Werkgelegenheid, belangen personeel?

De omzetgroei die het openen op zondag oplevert is positief voor de flexibele medewerkers (studenten/parttimers).

- Invloed op zondagsrust?

Meningen verschillen, iedereen moet vrij kunnen zijn in het besteden van zijn of haar zondag. Het mag nooit de bedoeling zijn om anderen te hinderen (met bijvoorbeeld muziek enzovoort). Daarom is het noodzakelijk te blijven praten en te zoeken naar oplossingen voor eventuele problemen.

- Veiligheid? Openbare orde? Overlast? Geluidshinder?

Zie antwoord op vorige vraag.

Winkeliersvereniging Paddepoel

Email van: René ten Cate

Datum: 28 september 2012

Beste Nadie,

Ik heb het voor je nagevraagd bij de ondernemers in het winkelcentrum Paddepoel.
Echter diverse ondernemers zijn al door jullie benaderd.

Succes met het onderzoek en een goed weekend toegewenst.

Met vriendelijke groet,

René ten Cate
Accountmanager Zakelijk Advies
Univé Noord-Nederland

Vakcentrum

Gesprek met: Theo Urselmann, afdeling Beleid

Datum: 28 september 2012

1. Wat is de mening van het Vakcentrum over de huidige koopzondagen (16) voor de levensmiddelenbranche?

Ondernemers moeten zelf (gezamenlijk) kunnen bepalen hoeveel zondagen zij open gaan, in overleg met de consument en de gemeente. De reden hiervoor is dat er sprake moet zijn van maatwerk, gemeenten verschillen teveel (onder andere in het hebben van religieuze inwoners) om hier één uitspraak over te kunnen doen. Dit is tevens het algemene standpunt van MKB Nederland. Het primaat van de keuze moet liggen bij de ondernemers, maar overleg is noodzakelijk zodat er een gelijk speelveld is voor alle supermarkten in de gemeente.

2. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers in de levensmiddelenbranche voor uw winkelgebied?

Er is nog meer sprake van service voor, en daardoor binding met, vaste klanten. Daarnaast levert het ietwat meer omzet op voor de ondernemers.

3. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers in de levensmiddelenbranche voor uw winkelgebied?

Als de koopzondagen niet eenduidig georganiseerd worden binnen een gemeente kan dit voor ondernemers onwenselijke procedurele verwickelingen opleveren. Ook kan onduidelijkheid voor de klant over wel of geen opening op zondag een nadeel zijn voor de ondernemer. De heer Urselmann pleit niet voor 52 zondagen open, maar wel voor maatwerk waarbij sprake is van duidelijkheid voor de consument.

4. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Flexibiliteit, als men boodschappen wil doen dan kan dat.

5. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Dit is afhankelijk van hoe een gemeente de koopzondagen organiseert, onduidelijkheid over opening kan nadelig zijn voor de consument.

6. Mogelijkheid ALLE koopzondagen open, onderzoek gemeente. Wat vindt u van?

- Aantal koopzondagen, welk aantal is gewenst?

Dit is maatwerk, zie antwoord op vorige vragen.

- Opening in de hele gemeente?

Continuïteit en duidelijkheid is belangrijk. Loting en gunning van supermarkten is niet wenselijk.

- Opening in levensmiddelenbranche en niet in andere branches?

De heer Urselmann kan zich voorstellen dat er in de levensmiddelenbranche meer sprake is van spullen die de consument op dat moment per se wil hebben dan in andere branches.

- Rechtsgelijkheid?

Eenduidig beleid moet voorop staan, zie antwoord op vorige vragen.

- Effect op horeca?

Dit is minimaal, op andere dagen zijn supermarkten ook open en ook dan wordt er geld uitgegeven aan de horeca.

- Effect op toerisme?

Opening van winkels op zondag zal een aantrekkende werking hebben die goed is voor de lokale economie, horeca, detailhandel en recreatie.

- Werkgelegenheid, belangen personeel?

Opening van winkels op zondag beïnvloedt de werkgelegenheid op een positieve manier, jongeren werken graag op zondag. Personeel vinden kan de ondernemer over het algemeen gemakkelijker voor de zondag dan de zaterdag in verband met sporten op zaterdag.

- Invloed op zondagsrust?

Er is geen negatieve invloed wanneer er sprake is van maatwerk per gemeente. In gemeenten waar zondagsrust belangrijk wordt bevonden is het niet verstandig winkels te openen.

- Leefbaarheid, bewoners?

Deze gaat vooruit.

- Veiligheid? Openbare orde? Overlast? Geluidshinder?

Het openen van winkels op zondag heeft een positief effect op de leefbaarheid in een gemeente doordat er meer 'traffic' is. Een echt lokale inwoner zal misschien enige geluidsoverlast hebben, al is er op zondag over het algemeen geen laden en lossen.

Vestiging Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
T +31 (0570) 666 222
F +31 (0570) 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

adviseurs
mobiliteit
**Goudappel
Coffeng**